Cevap Anahtarı ve Puanlama Yönergesi

8. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ 2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI · Sınav 5 (Zor düzey) · Konu-soru dağılım tablosu: Senaryo 5

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
1	**İTA.8.3.6** Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder	Hatalıdır. Musul sorunu çözülemeyip İngiltere ile görüşmelere bırakıldı; Boğazlarda tam egemenlik sağlanamadı (uluslararası komisyon); Hatay sınır dışında kaldı; Batı Trakya Yunanistan'da kaldı (herhangi ikisi). En önemli kazanım: Türkiye'nin bağımsızlığının uluslararası alanda tanınması ve kapitülasyonların kaldırılması (gerekçesi tutarlı farklı cevaplar kabul edilir).	Birinci örnek **(3 p)** İkinci örnek **(3 p)** Kazanım ve gerekçesi **(5 p)** **Toplam: 11 p**
2	**İTA.8.4.1** Çağdaşlaşan Türkiye'nin temeli olan Atatürk ilkelerini açıklar	Hatalıdır; devletçilik özel girişimi yasaklamaz. Devlet, özel girişimin sermayesinin ya da gücünün yetmediği ve ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda ekonomik faaliyette bulunur; özel girişim de desteklenir. 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı ve sermaye birikiminin yetersizliği nedeniyle uygulanmıştır.	Hatayı belirtme **(3 p)** Doğru tanım **(5 p)** Uygulanma koşulu **(3 p)** **Toplam: 11 p**
3	**İTA.8.4.2** Siyasi alanda meydana gelen gelişmeleri kavrar	Halifelik dinî bir kurum olarak halkın gözünde önemliydi; inkılapların aşamalı yapılması, toplumun tepkisini önlemek ve yeniliklere hazırlamak için tercih edildi. Sıralama: Önce saltanat kaldırılarak egemenlik millete geçti, sonra cumhuriyetle yönetim biçimi belirlendi, halifeliğin kaldırılmasıyla laik devlete geçildi, 1924 Anayasası ile bu yapı hukuki temele oturtuldu.	Aşamalılık nedenini yorumlama **(5 p)** Gelişmelerin devlet yapısına katkısını sırasıyla açıklama **(6 p)** **Toplam: 11 p**
4	**İTA.8.4.3** Hukuk alanında meydana gelen gelişmelerin toplumsal hayata yansımalarını kavrar	Kerem yanılıyor. 1926'da kabul edilen Medeni Kanun'a göre kız ve erkek çocuklar mirastan eşit pay alır; miras yarı yarıya paylaşılır. Bu kural kadınların ekonomik bağımsızlık kazanmasını ve kadın-erkek eşitliğinin toplumda yerleşmesini sağladı.	Görüşün yanlış olduğunu belirtme **(2 p)** Eşit paylaşım (yarı yarıya) **(4 p)** Toplumsal yansıma **(5 p)** **Toplam: 11 p**

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
5	**İTA.8.4.4** Eğitim ve kültür alanında yapılan inkılapları ve gelişmeleri kavrar	Önce eğitimde birlik sağlandı; ardından öğrenmesi kolay yeni alfabe kabul edildi; bu alfabeyi halka öğretmek için Millet Mektepleri açıldı; Halkevleri ile okul dışındaki yetişkinlere kültür, sanat ve eğitim etkinlikleri sunuldu. Katkılar: okuma yazma bilenlerin sayısı arttı; yetişkinler kütüphane, kurs ve etkinliklerle kültürel hayata katıldı.	Gelişmeler arasındaki bağlantı **(5 p)** Birinci katkı **(3 p)** İkinci katkı **(3 p)** **Toplam: 11 p**
6	**İTA.8.4.5** Toplumsal alanda yapılan inkılapları ve meydana gelen gelişmeleri kavrar	Unvanlar kişiler arasında makam ve sınıf farkı yaratıyordu. Bunların yerine herkes için aynı hitap sözcüklerinin kullanılması eşitliği gösterir. Toplumda ayrıcalıklı sınıflar ortadan kalktı, vatandaşlık ve eşitlik anlayışı güçlendi.	Unvanların eşitsizlik yarattığını belirtme **(4 p)** Ortak hitabın eşitlikle ilişkisi **(3 p)** Toplum yapısına etkisini yorumlama **(4 p)** **Toplam: 11 p**
7	**İTA.8.4.6** Ekonomi alanında meydana gelen gelişmeleri kavrar	Lozan'da kapitülasyonlar kaldırıldığı için yabancı gemilerin ayrıcalığı sona ermiş, Türkiye kendi karasularında kural koyabilir hâle gelmişti. Kanunla denizcilik gelirleri Türk vatandaşlarına kaldı, Türk denizciliği gelişti; karasularında egemenlik sağlanarak ekonomik bağımsızlık güçlendi.	Lozan / kapitülasyonlarla ilişki **(4 p)** Ekonomiye katkı **(4 p)** Tam bağımsızlığa katkı **(3 p)** **Toplam: 11 p**
8	**İTA.8.4.7** Atatürk Dönemi'nde sağlık alanında yapılan çalışmaları devletin temel görevleri ile ilişkilendirir	Uzun savaş yıllarında nüfus azalmış, bulaşıcı hastalıklar yaygınlaşmış, sağlık kurumları ve hekim sayısı yetersiz kalmıştı. Vatandaşların sağlığını korumak ve sağlıklı bir nüfus yetiştirmek devletin temel görevidir; aşı üretimi, salgınlarla mücadele ve kanunlar bu görevin yerine getirilmesidir.	Dönemin koşulları (savaş, salgın, yetersizlik) **(5 p)** Devletin temel göreviyle ilişkilendirme **(6 p)** **Toplam: 11 p**
9	**İTA.8.4.8** Cumhuriyet'in sağladığı kazanımları ve Atatürk'ün Türk milleti için gösterdiği hedefleri analiz eder	Hedef, Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırmak, hatta onu geçmektir. Kazanımlar: millî egemenliğe dayanan cumhuriyet yönetimi, kadınlara siyasi haklar, öğretim birliği ve yeni alfabe, Medeni Kanun ile hukukta eşitlik, sanayileşme hamleleri (herhangi ikisi). Öneri: bilime, eğitime ve üretime önem vermek (gerekçeli farklı öneriler kabul edilir).	Hedefin açıklanması **(4 p)** Birinci kazanım **(3 p)** İkinci kazanım **(3 p)** Gerekçeli öneri **(2 p)** **Toplam: 12 p**

Açık uçlu sorularda farklı ama doğru gerekçelere de puan verilir. Kısmi puan ölçütleri öğretmenin değerlendirmesine yol gösterir.